



Arteveldehogeschool werkt mee aan een toekomstbestendige eerste lijn: een 360° behoefteonderzoek

Samenvatting door ELZ Scheldekracht teamlid

Methodiek

- Bevraging van 44 externe stakeholders tijdens academiejaar 2021-2022
 - 21 zorg- en welzijnsactoren.
 - 23 beleids- en zorginstanties, expert en PZON-vertegenwoordigers.
- Cluster zorg sterker vertegenwoordigd dan welzijn, beleid en PZON.
- Twee onderzoeksvragen stonden centraal
 - Wat zijn de ondersteuningsnoden van de eerstelijnsactoren?
 - Hoe kan Arteveldehogeschool bijdragen op vlak van onderwijs, onderzoek en dienstverlening?

Resultaten

- **Organisatie van de eerste lijn en eerstelijnszones**
 - ELZ = bestaansrecht door Covid-19-crisis.
 - Zinvol om te leren van de Covid-19-crisis.
 - Nood aan verdere ondersteuning bij:
 - het organiseren van de eerste lijn (bv. objectieve samenstelling en gelijkwaardige participatie in de zorgraad).
 - diverse inhouden (bv. multidisciplinair samenwerken, populatie management, coaching doelgerichte zorg ...).
 - Eerste lijn = 'zoekende' sector
 - Welke ondersteuning nodig en wie kan dit opnemen?
 - Twee visies: Veel enthousiasme om werking verder uit te bouwen vs. Pauzeknop induwen om op adem te komen na pandemie.
- **Doelgroep eerste lijn**
 - Uitdaging omdat eerste lijn de volledige levenslijn en bijpassend zorgcontinuüm omvat.
 - Om over na te denken: Gaat er teveel aandacht naar ouderen en personen met een chronische aandoening?

- **Aantrekkelijkheid van de eerste lijn**
 - Eerste lijn = gevoel van onbekend en onbemind.
 - De tweede lijn kaapt krachten weg uit de eerste lijn of deze kiezen zelf voor een functie buiten de eerste lijn.
 - Ook pas afgestudeerden kennen de eerste lijn onvoldoende en vinden minder snel hun weg naar de eerste lijn.
 - *Werkpunt:*
 - *Er is werk voor de sector + onderwijs om bij te dragen aan de **positieve uitstraling** van de eerste lijn.*

- **Uitdagingen voor integrale en geïntegreerde zorg**
 - Integrale en geïntegreerde zorg is noodzakelijk!
 - Uitdagingen:
 - Verschillende actoren in eerste lijn aanwezig die elkaar niet kennen.
 - Elk hanteert zijn eigen terminologie. We bedoelen hetzelfde maar zeggen het anders of we zeggen hetzelfde en bedoelen het anders.
 - *Werkpunt:*
 - *Er moet een duidelijke definiëring zijn over concepten en terminologie in de eerste lijn.*

- **Samenwerking in de eerste lijn**
 - Goede samenwerking is nodig zowel binnen als tussen disciplines, tussen zorg en welzijn en over de lijnen heen.
 - Op welk niveau organiseren?
 - Individuele zorgverstreker, lokaal of regionaal niveau of organisatieniveau?
 - *Werkpunten:*
 - *We moeten elkaar leren kennen en er blijven in investeren.*
 - *Er is nood aan intradisciplinaire samenwerking.*
 - *Er is nood aan interdisciplinaire samenwerking.*
 - *Er is nood aan transversale samenwerking over de lijnen heen en geïntegreerde zorg (over de domeinen zorg en welzijn heen).*
 - *Er is nood aan tools, nieuwe tools ontwikkelingen of bestaande tools optimaliseren om betere samenwerking te faciliteren.*

- **Huidige organisatie en prestatiefinanciering**
 - Huidige prestatiefinanciering staat goede zorg in de weg.
 - Projectfinanciering is een heikel punt.
 - *Werkpunten:*
 - *Inzetten op innovatie van organisatie- en financieringskaders nodig.*
 - *Faciliteren van bottom-up innoveren.*

- **Gezondheidsbevordering en ziektepreventie**
 - Gezondheidsbevordering en ziektepreventie is een opdracht bij uitstek voor de eerste lijn, maar kent in de praktijk onvoldoende realisatie.
 - Geen hoofdpunt van het beleid.

- *Werkpunt:*
 - *Er is geopperd om het **populatiemanagement verder uit te werken** en te blijven inzetten op ziektepreventie en gezondheidsbevordering (bv. griepvaccinatie, screening kanker, mentaal welbevinden bevorderen ...).*

- **Projectmoeheid en te weinig concreet resultaat**
 - Er is een **projectmoeheid**. Organisaties investeren personeelstijd en middelen in een project maar soms met pover resultaat. Bovendien ervaart de PZON niet meteen het voordeel.
 - Er is een **sterke wens naar duurzaamheid** en de respondenten vragen meer ondersteuning voor het implementeren van onderzoeksresultaten en het voeren van **implementatieonderzoek**. De sector heeft nood aan ondersteuning met name bij de implementatie van projectresultaten.
 - Wel een **nood aan experimenteeruimte**: de sector is sterk op innovatie gericht en voelt bepaalde noden die bij voorkeur snel dienen ingelost te worden.

- **Onderwijs en levenslang leren**
 - Het werkveld ziet meer voordeel in het aanbieden van brede topics die iedereen aanbelangen en voorbijgaan aan de eigen basisopleidingen en -disciplines.
 - In de basisopleidingen dienen we te werken aan interdisciplinaire opleidingen om zo de samenwerking later op het terrein te bevorderen.
 - Opleidings- en onderwijsinstellingen dienen qua levenslang leren in te zetten op interdisciplinaire vorming.
 - Nood aan T-shaped professionals¹: medewerkers die gedijen in alle soorten teams (in vaste teams maar ook in fluïde ad hoc teams).
 - Een grote nood heeft ervaren aan coaches: “na de transitiecoach hebben we proces- of implementatiecoaches nodig”

- **Onderzoek en co-creatie**
 - Onderzoek moet voldoen aan volgende voorwaarden:
 - Vertrekken bij het lokale niveau
 - Rekening houden met plaatselijke noden
 - Gebruik maken van data
 - Co-creatie: samen onderzoek doen
 - Vaart maken: wanneer nood gedetecteerd, onderzoek meteen opstarten
 - Nood aan stakeholder mapping: met wie en waarom samenwerken?
 - De eerste lijn heeft ondersteuning nodig bij alle vormen en fasen van onderzoek.

- **Signaalfunctie**

¹ T-shaped professionals hebben een diepgaande toewijding, specialistische kennis en vaardigheden in hun eigen expertise, het verticale deel van de T. Daarnaast bezitten ze vaardigheden en competenties om te verbinden met mensen uit andere disciplines, het horizontale deel van de T. Een T-shaped professional kijkt dus niet alleen vanuit het eigen referentiekader naar de situatie, maar kan dit ook benaderen vanuit het referentiekader van andere disciplines.

- o Signaalfunctie opnemen is een opdracht van elke eerstelijnsactor met inbegrip van onderzoekers in de eerste lijn.

Samenvatting

1. Wat zijn de ondersteuningsnoden van de eerstelijnsactoren?
 - a. Meer en betere interdisciplinaire samenwerking, net als samenwerking over de lijnen en tussen zorg en welzijn
 - b. Men streeft naar duurzaamheid, meer aandacht voor het implementeren van onderzoeksresultaten (o.a. door implementatie onderzoek).
 - c. De eerstelijnsactoren vragen hulp bij alle vormen en fasen van onderzoek en dit op een co-creatieve, gelijkwaardige manier.
 - d. Tevens is er blijvend zin tot innovatie en experimenteren.
 - e. Aanbieden van brede topics die iedereen aanbelangen, gericht op competenties die nodig zijn in de eerste lijn.
 - f. Grote nood aan coaches, zoals proces- en implementatiecoaches.

2. Hoe kan AHS bijdragen op vlak van onderwijs, onderzoek en dienstverlening?
 - a. Ondersteuning bij zowel de organisatievorm van een werking van een eerstelijnszone als inhoudelijke ondersteuning bij diverse noden
 - b. de eerste lijn aantrekkelijker maken
 - c. Samenwerking nodig tussen onderwijs en onderzoek en werkveld